

STORTINGET

Innst. 209 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:134 S (2019–2020)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Maria Aasen-Svensrud, Arild Grande og Lene Vågslid om vask og renhold i kriminalomsorgen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere vask og renhold som egen avdeling tilknyttet enhetene i kriminalomsorgen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Martin Henriksen, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kjell-Børge Freiberg, fra Senterpartiet Jan Bøhler og Jenny Klinge, fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til forslaget i Dokument 8:134 S (2019–2020) og støtter forslagsstillerne i påpekningen av viktigheten av høy standard knyttet til vask og renhold i norske fengsler. Komiteen deler forslagsstillerne bekymring knyttet til at en del av dette arbeidet omhandler behandling av kroppsvæsker som blod, urin og avføring

ved for eksempel renhold av celler. Komiteen er også enig i at situasjonen rundt covid-19-utbruddet fører til ekstra utfordringer med vask og renhold knyttet til håndtering av smittevern.

Komiteen viser til at forslagsstillerne påpeker at vask og renhold i kriminalomsorgen i dag i stor grad utføres av ansatte og innsatte ved kriminalomsorgens institusjoner. Komiteen viser til at fengselsbetjenter i norske fengsler er blant verdens best utdannede innen kriminalomsorg. Deres arbeid skal blant annet omfatte rehabilitering og tilsyn med innsatte. Komiteen viser til at forslagsstillerne mener at ansatte i kriminalomsorgen ikke har utdannelse i å håndtere profesjonelt utført vask og renhold. Det er en fagprofesjon som bør utføres av renholdere med fagbrev.

Komiteen viser videre til at forslagsstillerne påpeker at covid-19-utbruddet medfører store utfordringer knyttet til smittevask samt annet spesialisert renhold, og at det er en debatt om hvorvidt ansatte i kriminalomsorgen skal ha smuss- og risikotillegg dersom de i fremtiden skal utføre denne typen spesialisert renhold. Komiteen registrerer på denne bakgrunn at forslagsstillerne mener renhold i kriminalomsorgen bør utføres av fagutdannet personell for å unngå unødvendige tilleggsordninger for fengselsbetjenter knyttet til risiko.

Komiteen viser til at forslagsstillerne ønsker å opprettholde ordningen hvor innsatte i kriminalomsorgen også utfører vask og renhold som et viktig arbeidstreningstiltak, og videre at den ordningen vil styrkes med egne ansatte fagfolk knyttet til renhold.

Komiteen viser også til at forslagsstillerne mener egne fagfolk som utfører renhold i fengslene, vil frigjøre tid for ansatte til å jobbe rehabiliterende overfor de innsatte, slik de er utdannet til gjennom sin treårige utdan-

ning ved Kriminalomsorgens høgskole og utdannings-senter (KRUS).

Komiteen viser også til at forslagsstillerne mener renholdere bør ansettes fast i kriminalomsorgen, og at dette over tid vil være det samfunnsmessig mest lønnsomme.

Komiteen viser til brev fra justis- og beredskapsdepartementet av 13. oktober 2020 som er vedlagt innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at forslaget i sum vil gi samfunnet flere trygge arbeidsplasser, frigi ressurser til arbeidet med innhold i soningen og tryggere overgang til livet i frihet og dermed større samfunnstrygghet.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere vask og renhold som egen avdeling tilknyttet enhetene i kriminalomsorgen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til statsrådets svarbrev til komiteen av 13. oktober 2020. Disse medlemmer er enige med departementet i at godt renhold i fengslene er viktig, og er glade for at det har blitt lagt ekstra vekt på betydningen av dette under pandemien. Disse medlemmer ser at tilgangen til smittevernustyr og gode rutiner for blant annet renhold har medført lite smitte i fengslene. Disse medlemmer viser også til at det har vært mulig for enhetene å leie inn eksterne, profesjonelle vasketjenester ved behov.

Disse medlemmer er videre enige i at renhold av egen celle er et viktig botreningstiltak som forbereder de innsatte frem mot løslatelse.

Disse medlemmer vil understreke at arbeidsdriften i fengslene utgjør den største daglige aktiviteten for innsatte, og at den blant annet tilbyr aktivitetstilbud innen renhold og arbeid i tøylager/vaskeri. Flere fengsler har egne vaskeri der innsatte får grundig opplæring og muligheter for å ta fagbrev. Disse medlemmer vil vise til statsrådets svarbrev der det går frem at opplæringen i slike tilfeller vil bli gitt av verksbetjenter, gjerne med fagbrev som renholder, og ikke fengselsbetjenter.

Disse medlemmer vil gjøre oppmerksom på at ved fengsler der vask og renhold er et tilbud gjennom arbeidsdriften, er gjerne vask og renhold allerede underlagt en egen avdeling.

Disse medlemmer vil vise til at fengslene er svært ulike i areal og antall innsatte og vil ha ulike behov for renholdsoppgaver. Disse medlemmer er enige med departementet i at det bør være opp til kriminalomsorgen og den enkelte enhet å løse behovet på den mest hensiktsmessige måten og innenfor de rammene som finnes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til disse medlemmers forslag om at vask og renhold etableres som egen avdeling tilknyttet enhetene i kriminalomsorgen. Disse medlemmer mener vi i løpet av pandemien for alvor har sett konsekvensene av profesjonelt utført smittevask, og at det understreker betydningen av fast ansatte renholdere i kriminalomsorgen. Disse medlemmer mener også det over tid vil være det samfunnsmessig mest lønnsomme. Erfaringen fra Forsvaret med deres privatisering av renhold og de kostnadene som fulgte med dette, samt Fafo-rapporten «Når jobben settes ut på anbud», tilsier dette. Videre mener disse medlemmer det viktigste er at:

- fast ansettelse av renholdere i fengslene er å ta spesialkompetansen renholdere har på alvor, og at vi som samfunn erkjenner at profesjonelt utført renhold er viktig,
- kompetansen som gjennomført utdanning på KRUS gir, skal brukes aktivt for å rehabilitere innsatte i fengslene, og at vi erkjenner at kompetente fengselsbetjenter gjør samfunnet tryggere, og
- de innsatte får større mulighet til å skaffe seg fagbrev gjennom opplæring fra kompetente renholdere, til et viktig yrke som er etterspurt og som kan gi dem jobb etter endt soning.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker at renhold er et fag på lik linje med andre yrker som krever fagbrev. Disse medlemmer mener at det fortsatt er viktig at de innsatte også kan stå for deler av renholdet i kriminalomsorgen, enten under veiledning eller i samarbeid med renholdsoperatører. Det er viktig for å gi de innsatte incentiv til å holde det rent rundt seg, samt til å holde seg i aktivitet. Det muliggjør også at innsatte kan ta fagbrev som renholder.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen etablere vask og renhold som egen avdeling tilknyttet enhetene i kriminalomsorgen.

Oslo, i justiskomiteen, den 9. februar 2021

Lene Vågslid

leder

Petter Eide

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
20/4745 - SIGR

Dato
13.10.2020

Dokument 8:134 S (2019-2020) Representantforslag om vask og renhold i kriminalomsorgen

Jeg viser til brev av 6. oktober 2020 hvor justiskomiteen ber om departementets uttalelse i forbindelse med følgende sak til behandling:

Dokument 8: 134 S (2019-2020) Representantforslag om vask og renhold i kriminalomsorgen.

Godt renhold i fengslene er viktig. Det har blitt ekstra tydelig under koronapandemien, hvor rutiner og innsatsen til renhold i fengslene er forsterket. Kriminalomsorgen har i 2020 anskaffet smittevernutstyr som skal benyttes til renhold. Bruk av eksterne, profesjonelle vasketjenester har også blitt benyttet ved behov. Den ekstra innsatsen har vært et av flere tiltak som kriminalomsorgen har gjennomført som har medført at større utbrudd av smitte i fengsler har vært unngått.

Renhold av egen celle er et viktig botreningstiltak som forbereder de innsatte frem mot løslatelse. Som forslagstillerne viser til, er også vask og renhold et viktig aktivitetstilbud i fengslene. Arbeidsdriften er den største daglige aktiviteten for innsatte i norske fengsler. Arbeidsdriften tilbyr blant annet aktivitetstilbud innen renhold og arbeid i tøylager/vaskeri, herunder vask av fellesarealer, sengetøy, håndklær og innsattes klær.

En rekke fengsler har også egne vaskerier hvor innsatte får god og grundig opplæring i vask og stell av tekstiler, HMS og enkel reparasjon av tøy. Som i andre avdelinger og verksteder tilbys det også her videregående opplæring og muligheter for å ta fagbrev. Oppgaven med å lede opplæring, sysselsetting og oppfølging av innsatte vil i slike

tilfeller generelt være verksbetjener, gjerne med fagbrev som renholder, og ikke fengselsbetjener.

Ved fengsler der det er funnet hensiktsmessig og der vask og renhold er et viktig aktivitetstilbud gjennom arbeidsdriften, er gjerne vask og renhold allerede underlagt egen avdeling.

Kriminalomsorgens fengsler er svært ulike, og omfatter alt fra mindre enheter med få plasser til store enheter med et par hundre plasser ved en lokasjon. De ulike enhetene vil ha ulike behov for renholdsoppgaver. Jeg mener derfor at det bør være opp til kriminalomsorgen, og den enkelte enhet, selv å vurdere og løse behovet på den måte som er mest hensiktsmessig for den enkelte enhet, innenfor de rammene som finnes. På denne bakgrunn mener jeg det ikke er hensiktsmessig å etablere vask og renhold som egen avdeling tilknyttet alle enheter i kriminalomsorgen.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Monica Mæland". The signature is written in a cursive style with a large initial 'M'.

Monica Mæland

